

Dosarul nr. 2ra-120/20

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – A. Brăgaru

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Muruianu, I. Cotruță, N. Budăi

ÎNCHEIERE

29 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Maria Tacu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Maria Tacu împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova”, Direcției de deservire a clădirilor a Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la stabilirea, calcularea și achitarea plăților salariale, recalcularea salariului și compensarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din data de 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Maria Tacu, s-a menținut hotărârea din data de 10 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 03 iulie 2018 Maria Tacu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” (în continuare ÎS „Calea Ferată din Moldova”), Direcției pentru deservirea călătorilor a ÎS „Calea Ferată din Moldova”, prin care a solicitat stabilirea, calcularea și achitarea plăților salariale și anume plăților ce țin de deplasările peste hotare, compensarea pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenilor de achitare, recalcularea salariului reieșind din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 0,1 la sută din suma neplătită în termen pentru fiecare zi de întârziere și compensarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei. (f.d. 3-6)

În motivarea cererii de chemare în judecată Maria Tacu a indicat că începând cu anul 1985 a activat în calitate de însoțitor de vagon, în cadrul Direcției pentru deservirea călătorilor a ÎS „Calea Ferată din Moldova”. În ultimii trei ani angajatorul nu i-a achitat plățile salariale, inclusiv cele ce țin de deplasările peste hotarele Republicii Moldova.

Referitor la pretenția cu privire la recalcularea salariului reieșind din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real reclamanta a menționat că conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 165 din 09 martie 2010, la 01 mai 2016 până la

01 mai 2017, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real constituia 2 100 lei pe lună, adică cu 35 lei mai mult decât salariul de funcție primit de Maria Tacu, iar, începând cu 01 mai 2017, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real era de 2 380 de lei pe lună, ceea ce constituie cu 315 lei mai mult decât salariul funcției sale în mărime de 2 065 lei.

Astfel, în opinia reclamantei se consideră îndreptățită de a solicita recalcularea și achitarea diferenței salariului și anume din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real cu cel primit de către aceasta în ultimii trei ani de activitate.

Maria Tacu a mai menționat că la 31 martie 2018 a fost încetat contractul individual de muncă în legătură cu expirarea termenului, însă potrivit extrasului din contul de card la 31 mai 2018 a fost efectuat primul transfer al datoriilor la salariu, astfel, angajatorul, încălcând termenul de plată a salariului.

În legătură că angajatorul a încălcat termenele de plată a salariului, Maria Tacu a considerat că este necesară recalcularea și achitarea pentru ultimii 3 ani a compensării pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului, prin indexarea obligatorie și în mărime deplină a sumei salariului calculat conform Modulului de calculare și de pată a sumei de compensare a pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenilor de achitare a acestora.

Referitor la pretențiile cu privire la încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 0,1 la sută din suma neplătită în termen pentru fiecare zi de întârziere și compensarea prejudiciului moral Maria Tacu a indicat că angajatorul urmează să repare prejudiciul material și moral cauzat salariatului în cazul reținerii plății salariului ce i se cuvine salariatului.

Maria Tacu a mai indicat că ÎS „Calea Ferată din Moldova” a încălcat prevederile legale și a aplicat un tratament discriminatoriu în raport cu acesta, ori alți angajați, care de asemenea dețin funcția de însoțitor de vagon, au beneficiat de plăți ce țin de deplasările peste hotare, pe când acesteia nu i se achită deplasările peste hotare.

În susținerea acestei pretenții reclamanta a invocat prevederile Hotărârii Guvernului nr. 10 din 05 ianuarie 2012, Hotărârii Guvernului nr. 535 din 07 mai 2003, Legii salarizării nr. 847-XV din 14 februarie 2002, art. 175, 176, 329-330 și art.354-355 din Codul muncii.

Prin hotărârea din data de 10 aprilie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins acțiunea înaintată de Maria Tacu, ca fiind neîntemeiată. (f.d.118, 125-134)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 12 septembrie 2019 a respins apelul declarat de către Maria Tacu, a menținut hotărârea din data de 10 aprilie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru. (f.d.177, 178-191)

Instanțele de judecată au reținut că prin prisma normelor de drept ce reglementează raportul juridic litigios pretenția Mariei Tacu cu privire la recalcularea salariului reieșind din cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real este neîntemeiată, ori salariul include: salariul de funcție, salariul suplimentar (adaosuri și sporuri la salariu de funcție) și alte plăți de stimulare și compensare. La caz, în baza probelor prezentate la materialele dosarului s-a constatat că Mariei Tacu lunar i se achita salariul de funcție, adausuri, sporuri la salariu și alte plăți de stimulare și compensare, ceea ce depășea cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real.

Pretenția cu privire la recalcularea și achitarea compensării pierderilor cauzate de către angajator în legătură cu încălcarea termenului de achitare a salariului, instanțele de judecată au reținut-o ca neîntemeiată, ori deși angajatorul a achitat salariul Mariei Tacu pentru perioada 01 ianuarie 2018 – 08 aprilie 2019, abia la 31 mai 2018 suma de 9 510 lei, ulterior la 04 iunie 2018 suma de 4 672,19 lei și la 13 iunie 2018 suma de 23 337,48 lei, nu a efectuat calculul compensării pierderilor, întrucât nu a fost depășită cota de 2% a coeficientului inflației în perioada invocată. Astfel, nu este întrunită condiția prevăzută de art. 35, alin. (3) din Legea salarizării nr. 847-XV din data de 14 februarie 2002. Mai mult, sumele transferate la 31 mai 2018, la 04 iunie 2018 și la 13 iunie 2018, nu constituie doar salariul tarifar a Mariei Tacu, dar și sporurile și suplimentele la salariu, care au fost achitate ca diurne, sume ce nu se supun indexării.

De asemenea, s-a ajuns la concluzia ca fiind neîntemeiată pretenția Mariei Tacu cu privire la încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 0,1 la sută din suma neplătită în termen pentru fiecare zi de întârziere, ori pentru a angaja răspunderea angajatorului este necesar de a fi stabilită vina acestuia în reținerea salariului. La caz, vina ÎS „Calea Ferată din Moldova” în reținerea salariului nu a fost demonstrată de către Maria Tacu, care prin prisma art. 118 din Codul de procedură civilă urma să probeze circumstanțele pe care le invocă în susținerea pretenției sale pecuniare.

Cu referire la pretenția Mariei Tacu cu privire la stabilirea, calcularea și achitarea plăților ce țin de deplasările peste hotare, instanțele de judecată au reținut că aceasta nu este îndreptățită prin prisma pct. 4 din Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 10 din 5 ianuarie 2012 de a solicita plata diurnelor, ori lucrătorilor care beneficiază de adaosuri pentru munca cu caracter mobil, nu li se plătesc diurne prevăzute pentru deplasare. La caz, din conținutul borderourilor de calcul al salariului, pentru perioada ianuarie 2016-martie 2018, rezultă cert plata adaosurilor lunare salariatei Maria Tacu, în mărime de 3% din salariul de bază al salariatei, fiind înserat punctul „adaos la salariu pentru munca cu caracter mobil” (f.d.52-65).

Instanțele de judecată au ajuns la concluzia ca fiind neîntemeiată și pretenția cu privire la repararea de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” a prejudiciului moral. Din speță nu denotă suportarea de către Maria Tacu a suferințelor psihice, încât pentru repararea acestora să fie necesară acordarea compensațiilor bănești, ori aceasta nu a prezentat nici o probă din care să rezulte natura pretinsului prejudiciu.

Împotriva deciziei instanței de apel, la 08 noiembrie 2019 Maria Tacu a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată. (f.d. 196-204)

În motivarea cererii de recurs, Maria Tacu a indicat că concluziile instanței de fond și a instanței de apel sunt neîntemeiate ca rezultat al aplicării eronate a normele de drept material, interpretând eronat legea și neaplicând legea care urma să fie aplicată.

Instanțele de judecată au ajuns la concluzii eronate referitor la structura salariului, condițiile și sistemele de salarizare, salariul minim garantat de stat, salariul de funcție și salariul suplimentar. Mai mult, din informația prezentată de către ÎS „Calea Ferată

din Moldova” rezultă că salariul de funcție a recurenteii este de 2 065 lei, sub minimul garantat de stat, fapt nereținut de către instanțele de judecată.

Maria Tacu a subliniat că cuantumul salariului minim este obligatoriu pentru toți angajatorii persoane juridice sau fizice care utilizează munca salariată, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare. Acest cuantum nu poate fi diminuat nici prin contractul colectiv de muncă nici prin contractul individual de muncă.

Referitor la încălcarea de către angajator a termenului de plată a salariului Maria Tacu a indicat că și la acest capitol instanțele de judecată au interpretat eronat normele de drept material, ori potrivit art. 145 din Codul muncii urmează de a fi indexat obligatoriu și în mărime deplină suma salariului calculat, dacă reținerea acestuia a constituit cel puțin o lună, în speță prima parte din datoria la salariu a fost transferată doar peste 2 luni de la eliberare din funcție.

De asemenea, ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu i-a achitat plățile ce țin de deplasările peste hotare, fapt ce nu a fost apreciat de către instanțele de judecată, în acest context Maria Tacu este îndreptățită de a solicita repararea prejudiciului material și moral pentru reținerea de către angajator a unor plăți salariale.

În urma celor menționate recurenta a relevat faptul examinării superficiale a cauzei de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, care nu au intrat în esența litigiului.

La 02 decembrie 2019, în conformitate cu art. 439, alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimatăților, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 206).

ÎS „Calea Ferată din Moldova” la 20 decembrie 2019 a depus referință asupra cererii de recurs înaintate de către Maria Tacu, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil, ori acesta este lipsit de orice temei legal și este pur declarativ. (f.d.212-220)

În conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din data de 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea, aceasta este depusă de către Maria Tacu, care este îndreptățită să o conteste, nefiind depusă repetat.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit.

Prin scrisoarea din 11 octombrie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 12 septembrie 2019 (f.d. 192), însă date despre recepționarea deciziei contestate nu sunt la materialele cauzei. Totodată, este de menționat că decizia instanței de apel a fost publicată pe portalul instanțelor naționale de judecată la 09 octombrie 2019.

Drept consecință, instanța de recurs consideră că cererea dedusă judecății a fost declarată în termenul prevăzut de lege.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Maria Tacu este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că Maria Tacu a indicat argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele de judecată au apreciat înscrisurile probatorii și au constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Maria Tacu, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează, că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Maria Tacu, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Maria Tacu, inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, declarat de către Maria Tacu, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh